

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

mariò ipse Christus, qui est Angelus magni consilii, Esa. 9. vers. 6. & secundariò omnes fideles Pastores, qui sunt Angeli pacis & amarè flent, quando vident semen verbi divini apud plerosq; non fructificare, Est. 33. v. 7. Hinc trinà exclamatione vè annunciant.

1. Obliviosis, apud quos semen verbi divini secus viam cadit, & ab avibus diripitur.

2. Superciliofis, qui propriis viribus confidunt, & tamen radicem non habent, ut semen quod in petram cadit.

3. Luxuriosis, qui curis hujus seculi, divitiis & voluptatibus tanquam spinis semen verbi divini in cordibus suis suffocant; Atque hoc ipsam videtur innuere Propheta Jer. c. 22. vers. 29. ubi terram hanc triplicem magnà etiam severitate inclamat, O terra, inquit, terra audi verbum Dei.

Idem facit etiam Christus in hodierno Evangelio, quod tribus constat partibus.

Prima describit *Concionatoris personam.*

Secunda *Auditorum Coronam.*

Tertia *Concionis materiam.*

JJ.

EXEGESIS.

Seminator est ipse Dei filius, qui in prima statim creatione ex arcana majestatis suæ sede processit, & seminatoris quasi personam induens, duplex semen bonum sparfit.

Primò *naturale*, die tertio Creationis, Gen. 1. v. 11.

Secundò *spirituale*, quando die sexto hominem ad imaginem & similitudinem suam condidit, Gen. 1. vers. 26. quæ in primo homine spirituale & mysticum aliquod semen fuit, ex quo omnis generis spirituales

fructus Deo grati & placentes enasci poterant & debebant, Gal. 5. v. 22. super venit verò alius seminator, qui zizania incredulitatis & superbiæ in agrum cordis humani sparsit, Gen. 3. vers. 5. quibus bonum illud semen originalis justitiæ penitus suffocatum est. Ne tamen æternum petirent homines, in plenitudine temporis humanam seminator ille naturam assumpsit, & denuò exiit, ut per semen verbi cœlestis virtute Sp. S. regenerati ac renovati gratiæ & vitæ iterum participes redderentur. Nam transit in diebus carnis suæ per Judæam, Galilæam & Samariam, & sparsit semen verbi cœlestis, ut hæc ratione ministerium N. T. in propria persona consecraret.

1. *Alacriter*, quavis occasione, loco & tempore. Si modò auditores aderant, non poterat intermittere, quin aliquando concionem haberet, & ad vitam æternam rudem plebeculam erudiret.

Hic docet è navi, juxta mare Galilææ sub dio, auditores stant in littore, Marc. 4. vers. 1. aliàs in monte, Matth. 5. & 6. in Synagogis, Matt. 5. v. 9. in templo, Matt. 21. v. 23. in ædibus privatis, Matth. 9. vers. 12. Luc. 19. v. 9. modò in via publica, Luc. 18. v. 31. c. 24. v. 15. Conciones instituit.

Imitentur hoc exemplum omnes Ecclesiæ Doctores, & attendant gregi, in quo Spiritus Sanctus ipsos posuit Episcopos, Act. 20. v. 28. quicquid faciunt, non somnolenter, sed alacriter peragant, Eccl. 9. v. 10. Huc pertinent dicta Scripturæ, Rom. 12. v. 7. 2. Tim. 2. v. 15. c. 4. v. 5. 1. Pet. 4. v. 10. tunc accipient aliquando coronam immarcescibilem, 1. Pet. 5. v. 4.

2. *Populariter*. Christus erat Doctor eruditæ linguæ, Esa. 50. v. 4. in quo omnes thesauri sapientiæ & scientiæ reconditi erant,

K 2

Col. 2.

Col. 2. v. 3. & si voluisset, angelicis linguis potuisset loqui, sed demittit se ad captum auditorum, & stylo simplici per parabolas mysteria regni sui proponit, ut hoc docendi modo Ecclesiae ministris normam praescriberet, secundum quam ipsi quoque non in persuasoriis humanae sapientiae verbis, sed in ostensione Spiritus & potentiae sermones suos ad populum instituerent, ut de seipso scribit, 1. Cor. 2. v. 1.

3. *Affectualiter*, & diversum auditorum suorum in audiendo verbo divino studium graviter perstringit, quia videbat non omnes pari intentione accessisse. Hinc clamat sub finem parabola: Qui habet aures ad audiendum audiat. Ita quilibet concionator, cum zelo quodam suggestum concendere, & pro auditorum conditione sermones suos prudenter informare debet, ne sit sal factuum, quod condire nesciat, Matth. 5. v. 13.

De Secundo.

Vidimus Concionatoris personam, videbimus etiam *Auditorum Coronam*, qui describuntur in Textu

1. *Ratione quantitatis*. Nam convenerat turba plurima, inquit Evangelista, & κατά πλῆθος ad Christum properabant.

Erubescant nostri homines. Turba haec aliquot milliaria ad Christum proficiscitur, ut conciones ipsius audiret. Nos praeforibus habemus, & tamen audire nolumus. Hoc vindicabit Dominus, & famem immittere audiendi verbum Dei, Amos 8. v. 11. imò planè auferet regnum, & ad gentes migrabit, qui meliores fructus dabunt, Matth. 21. v. 34.

2. *Ratione qualitatis*, Notatur enim

1. *Genus*, quod non fuerint ex familia Herodis, vel Pontificum, sed de media ple-

be cives, opifices & agricolae. Quid igitur mirum, si & hodie pauci potentes & divites & nobiles concionibus sacris inter sint? Ecclesia est populus pauper & egenus, Soph. 3. v. 12. non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles, sed quae stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes, 1. Cor. 1. v. 26. vide etiam Jac. 2. v. 5. nam Deus non est acceptor personarum, sed in omni gente, qui timet Deum & iustitiam operatur, acceptus est illi, Actor. 10. v. 35.

2. *Zelus*. Nam properant ad Christum itinere pedestri, neglectis domi rebus suis œconomicis, adeoque curam animarum domesticam cura potiore ducunt. Apud nos hodie pietatis fervor penitus refrigit, plerique terrena sectantur, & cibum animae negligunt. Excutiamus igitur veterum hunc, & quoties campanae pulsus audimus, toties cum hac plebecula ad templum properemus, dicentes: Ecce Deus meus ad seminandum iterum exibat: veniam ergo, ut ager cordis mei bono semine impleatur, aliàs turba haec in novissimo die contra nos surget, exemplo Reginae Austri, Matth. 12. v. 42.

3. *Ratione disparitatis*. Nam diverso studio sequuntur Christum, 1. Quidam sunt *literales*, qui exterius verbum audiunt, de sensu parum solliciti. De his Christus ait: Quod datum sit ipsis verbum nosse per parabolas, ut videntes non videant, & audientes non audiant, in justam videlicet oscitantiae poenam quia discedebant, & explicatorem flocci pendebant. Aliàs voluntate antecedente sive misericordiae vult Deus omnibus doctrinam Evangelii innotescere, sicut omnibus eandem sinit praedicari. Non autem vult absolute, & simpliciter, sed cum expressa hac conditione, ut mediis à se ordi-

nat